

# UNITÁRIUS ÉRTESEITŐ

Unitárius Egyház — Budapesti Unitárius Egyházközség — Unitárius  
Missióház Hivatalos Lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
**Budapest, V., Koháry-utca 4.**  
Telefon: Aut. 174—24  
A kéziratok minden hónap 10-ig,  
illetve 20-ig küldendők be

Megjelenik kéthetenként  
**Előfizetési ára egy évre 4 P.**  
Előfizetési díjak az Unitárius Egyház-  
község (Budapest) címére küldendők.  
Postacsekkszám 30.400

Főszerkesztő: **BARABÁS ISTVÁN** ♦ Felelős szerkesztő: **JANCSI LÁSZLÓ**

## Konfirmáltak Szövetsége.

Az egyházi élet újjászületése minden felekezetben ráirányította a figyelmet az ifjúságra s ezzel kapcsolatban a konfirmáció fontosságára. Budapesti gyülekezetünk már a múlt évi konfirmáció alkalmával tett kísérletet a konfirmációi szertartás ünnepélyesebbé tétele iránt. A kérdéssel foglalkozva vetődött föl a gondolat, hogy a konfirmált ifjúságot látható szervezetbe tömörítsük. A tapasztalat azt mutatja, hogy igen sok konfirmált növendékünk esik ki az egyházi élet folytonosságából. Meglevő egyesületeink csak egy bizonyos hányadát tudják munkásságuk körébe vonni.

Az így jelentkező hiányosságok némi pótlására alakította meg az idén konfirmált ifjak csoportja a Konfirmáltak Szövetségét. A fentiek kivül a közvetlen indítást Erdélyben veszendőbe induló ifjú unitárius testvéreinkre való gondolás adta meg. Sokan vannak odaát olyanok, akik a mai helyzetben se magyarul, se más nyelven nem tudnak megtanulni írni-olvasni az iskolában. Azt gondoltuk, Istennek tetsző dolgot cselekszünk, ha ezeket a veszendőbe indult unitárius magyar lelkeket megtartani igyekszünk. A Konfirmáltak Szövetsége küldene évenként, anyagi erejéhez mérten, ima- és énekeskönyvet Erdélyben konfirmáló növendékeink számára. Hátha a magyar betű hatalmával megtudnánk menteni egy-egy lelket a magyarságnak és unitárius egyháznak?

Másfelől ide kiszármazott testvéreink gyermekeiben is ápolni szeretnők az ősi falu és gyülekezet emlékezetét. Sajnos, nagyon sok növendékünk van már, akik nem tudják, melyik községből származtak. Később szeretnők ifjainkat elzarándokoltatni az unitárius egyház

történelmi nevezetességű helyeire is. A Szövetség ezenfelül segítségére akar menni már meglevő kulturális és jótékony egyesületeinknek. Mintegy előkészítő iskolája akar lenni egyesületeinknek s mint ilyen arra törekszik, hogy tagjait az egyesületekbe való belépésre buzdítsa.

A Konfirmáltak Szövetsége nem a tagsági díjra fekteti a súlyt. Ezért szabja meg a legkisebb évi hozzájárulást 10 fillérben. A Szövetségnek tagja lehet minden eddig konfirmált és ezután konfirmálandó unitárius. Az *egy* évben konfirmáltak külön csoportot alkotnak és egy-egy védnököt kérnek föl az idősebbek közül. Az idén konfirmáltak *dr. Mikó* Gábor presbiter atyánkfiát kérték föl védnöküknek, aki azt vállalni szíves volt.

Az őszi folyamán részletesen is ismertetjük a Szövetség munkatervét. Ezúttal csak felhívjuk unitárius testvéreink szíves figyelmét az új alakulatra, amelynek jóindulatú támogatására kérjük azokat a hitrokonainkat, akiket érdekel az ifjúság s azzal együtt egyházunk sorsa.

Sz. 224—1931.

## Meghívó.

A budapesti unitárius egyházközség Kebli Tanácsa 1931. évi június hó 12-én (*pénteken*) délután 5 órakor, a tanácsteremben

### évnegyedi rendes ülést tart,

melyre a Tanács tagjait szeretettel meghívjuk.

Budapest, 1931. május 20.

**Dr. Kozma Jenő s. k.**  
gondnok.

**Józan Miklós s. k.**  
lelkész-elnök.

*Tárgysorozat:* 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyvhitelesítők kiküldése. 3. Elnökileg elintézett és folyó ügyek. 4. Jelentés a havi zárlatokról. 5. Lelkészek nyári szabadsága. 6. Jelentés az eklézsia peres ügyeiről. 7. Gazdasági Bizottság jelentése. 8. Hit- és Nevelés-Szórványbizottság jelentése. 9. Műszaki Bizottság jelentése. 10. Vikáriátus kölcsönügye. 11. Barabás István lelkész díjlevelének megállapítása. 12. Időközben érkező ügyek. 13. Indítványok (írásban előre).

**NB.**

- a) Gazdasági Bizottság: 1931. jún. 8. (*hétfő*) d. u. 5 órakor.
- b) Hit- és Nevelésbizottság: 1931. jún. 10. (*szerda*) d. u. 5 órakor.
- c) Gondnoki értekezlet: 1931. jún. 11. (*csütörtök*) este 6 órakor

Külön meghívót nem küldünk. Kérjük a Tanács tagjait, hogy a naptárban jegyezzék fel ezeket a dátumokat.

## Unitárius Egyház.

(1. közlemény az Értesítő 10. számában.)

1902. évig Budapest és a köréje országszerte csoportosuló filiák az Alföldön és a Dunántúl a kolozsdobokai unitárius egyházkörhöz tartoztak. De természetesen püspöki vizsgálat alá voltak rendelve. Ebben az évben megalakult a magyarországi részen levő anya- és leányegyházak új szervezete: a „Duna-Tiszamenti Unitárius Egyházkör“, mint az erdélyiek után a IX. egyházkör. Esperes: *Józan Miklós* budapesti lelkész. Jegyző: *Balázs András*. Felügyelő gondnokok: báró *Daniel Gábor* és *Kovács József*. Ez idő alatt két helyen is épült templomunk a vidéken: Hódmezővásárhelyt és Füzesgyarmaton, ahol az egyházi elemi iskolákat is tart fenn.

Ekkoriban alakult meg a Nemzetközi Vallásos Kongresszusok szervezete, melynek üléseit két-három évenként a következő helyeken tartottuk meg: London, Amszterdam, Genf, Boston, Berlin, Páris. Utóbbi kivéve, valamennyi kongresszuson résztvettem, sőt 1907-ben a bostonival kapcsolatban Amerikában kivándorolt székely hűveinket is meglátogattam a különböző munkástelepeken. Berlinből 1910 nyarán mintegy 100 amerikai és angol hitrokonunk csatlakozott a Dávid Ferenc születésének 400-ik évfordulóját *Kolozsvárt* és *Déván* ünneplő erdélyi unitáriusokhoz.

Budapesten a főváros is megvendégelte a Hungáriában a zarándokcsapatot. Nekünk pedig alkalmunk nyílt arra, hogy velök együtt koszorúzzuk meg Washington György szobrát a Városligetben, mint szintén együtt ünnepeltük meg templomunkban, a Dávid Ferenc Egylet körében, *Parker Tivadar* születésének századik évfordulóját. Beszélt Prof. J. Estlin *Carpenter* (Oxford) és Charles W. Wendte (Boston), a kongresszusok főtitkára és e sorok írója, a nemzeti himnuszok intonálása mellett. Párisba nem mentem el, mert akkor már érezhető volt a világháború előszele. Mint hallom, a németek már ott összekülönböztek a franciákkal.

Azután jött a világháború. És az összeomlás. Az egyházi élet mind fokozottabb tevékenységet kívánt. Így a rosszban elértük azt a jót, hogy 1920-tól fogva megint tarthattunk egy segédlelkészt, aki a hitoktatást végezze a budapesti iskolákban. *Bíró Lajos* volt az első.

Ez az év azért is nevezetes, hogy 1920 július 4-én Hódmezővásárhelyt tartott egyházköri közgyűlésünk Józan Miklós esperest püspöki vikáriusi hatáskörrel ruházta fel, miután Erdéllyel a határzár folytán minden összeköttetés megszakadt.

Ennek alapján biztosíthattuk később egyházunk történeti jogát az átszervezett Felsőházban és a Vikáriátus is ennek kapcsán juttatott az O. F. B. egy kisebb középbirtokot.

1923-ban az ideiglenes Egyházi Intéző Bizottság, mely a vikárius tanácsadó testülete volt, megfelelő jogi szervezetet nyert dr. *Tóth György* kúriai bíró atyánkfiának munkálatai alapján a ma is működő Egyházi Igazgató Tanácsban, amely nagyrészt a központi (kolozsvári) Főtanács itt lakó tagjaiból áll. Újabban bevonattak a vidéki lelkészek és gondnokok is.

*Józan Miklós* püspöki vikárius elnöktársa eleinte dr. *Hajós Béla* főgondnokhelyettes volt. Ezt a tiszteletet most lemondás folytán dr. *Mikó Ferenc* h. államtitkár tölti be. Az Igazgató Tanács tagjainak száma 50–60 között váltakozik. Jegyzőkönyveinket másolatban megküldjük a központi egyházi főhatóságnak, mellyel a lelki kapcsolatot az országhatárok mellett is fenntartjuk.

Erdély román megszállása folytán tömegesen menekültek székely híveink csonka országunkba. Ennek folytán híveink száma Budapesten és a vidéki gócpontokban több ezerrel szaporodott. Különösen a tanulóifjúság kivándorlása öltött nagyobb méreteket. Az így megnőtt lélekszám mellett a budapesti egyház egymagára nem győzte a munkát. Segítőtársra volt szüksége. Akik az alapításban résztvettek, most is hívek maradtak a testvériség szent eszméjéhez. Angol és amerikai testvéreink 1923-ban a IX. ker., Rákos-u. 3. sz. alatt egy háromemeletes bérpalotát vettek nekünk, hogy ott egy Unitárius Misszió Házat szervezzenek velünk együtt. Ennek ügyeit egy külön bizottság intézi: dr. *Csiki Gábor* missziói lelkészünk mellett, akinek az irányításával rendeztetett be 1928-ban az Ifjúsági Internátus és épült gyönyörű erdélyi stílusban a templom a gyülekezeti termekkel együtt. Ennek létesítéséhez Budapest székesfőváros is hozzájárult 72.000 pengő rendkívüli adományával.

A fejlődésben megállás nincs. Újabban a perifériákon tervbe vett és részben beindított külön vasárnapi iskola és szórvány istentiszteletet is tartunk.

Vidéki városi gócpontokban is több helyen tartunk menekült híveink számára istentiszteletet a protestáns templomokban: Debrecen, Szolnok, Gyula, Miskolc, Szeged, Pécs, Kaposvár. Debrecenben 1928 óta Isten kegyelméből külön imaházunk és tanácstermünk van.

Szegénygondozás terén jó segítséget nyújt egyházunknak a „Magyar Unitárius Nők Szövetsége”, amelyet szintén az utolsó évtized

hozott létre. A belőle kisarjadó Leányegyesület, az egyetemi ifjak Brassai Sámuel egyesülete és a legifjabb „János Zsigmond” cserkészcsapat egészíti ki azt a szép egyháztársadalmi munkát, ami ma már majdnem fontosabb, mint a templomi funkció.

Itt se maradunk hátra, miután a Stúdió havonta egyszer rádióközvetíti az unitárius igehirdetést.

„Unitárius Iratmisszióknak” pedig a nyomtatványok, hittani könyvek és bibliák közvetítését vállalta magára.

1930 szeptember 14-én megnyílt újonnan rendezett egyházközségi könyvtárunk, amely mintegy 6000 kötetből áll hetenkint háromszor a hívek rendelkezésére.

Angol és amerikai hitrokonainkkal az összeköttetést állandó levelezés és időnkint személyes látogatás által tartjuk fenn.

A londoni és bostoni Társulat 100 éves fennállásának évfordulója 1925-ben és 1928-ban a Kossuth-zarándoklat erre kiváló alkalmat nyújtott. Erdélyi testvéreinkkel is együtt ünnepeltük 1929 november 9-én Kolozsvárt Dávid Ferenc mártirhalálának 350-ik évfordulóját. Lélekszám Erdélyben: 72 ezer. A csonka országban mintegy 10 ezer.

*Józan Miklós.*

## Erdélyi Délután a Koháry-utcai templomban.

A Percelné Kozma Flóra Unitárius Leányegyesület május 15-én tartott délutánján erdélyi költőket szólaltatott meg. Az erdélyi irodalmi mozgalmakat vitéz dr. Bodor Aladár áll. főgimnáziumi tanár és író mutatta be a közönségnek egy-egy szép fiatal leány szavalatában. A szép illusztrációkhoz dr. Bodor Aladár festett mesteri ecsettel kezelt hátteret és a kedves illusztráló leányok egészítették ki a képet harmonikus egészé.

Nagy gyönyörűséggel hallgattuk az értékes előadást. Hálás köszönettel adózunk a szereplőknek és az ünnepély szervező lelkének: dr. Enyedyné, dr. Pünkösti Mária úrasszonynak, a Leányegyesület elnökének, a duettet éneklő kedves leányoknak és Brassai S. Ifjúsági Egyesület vegyes karának.

Erdélyi levegő simogatta meg a lelkünket. Az erdélyi sziv melegével fogadtuk s sorozzuk legkedvesebb emlékeink közé a Leányegyesület délutánját.

(Jelenvolt.)

## Konfirmációi ünnepélyünk

május 14-én volt a Koháry-utcai templomunkban, nagy közönség jelenlétében. Szerettük volna a templom falait széttolni, hogy méltóképen helyezhessük el gyülekezetünk virágba szökkenő ifjait, akik az öregek és szeretteik kézzeljárásával léptek be a felnőttek sorába s velük együtt járultak első ízben az Úr Jézusnak szent asztalához. A templom piacán szorongó kedves vendégsereg láttán sokszor gondoltunk arra a — úgy látszik — feledésre ítélt indítványra, amely egy nagyobb templomban szeretné látni az örvendező gyülekezetet. Talán azok, akik most áldoztak szívükben először, megérik a mi álmunknak valósulását. . .

Negyvenhét növendék — 29 fiú és 18 leány — tett fogadalmat az ünneplő gyülekezet előtt. Az ifjú sereg koszorújában állott a Leányegyesület hófehér terítőjével és a szent jegyekkel az Úrnak asztala. Az ifjú sereg mögött a megilletődött öregek meleg szeretettel telt tekintete simogatta végig a jövő reménységét.

Örömmel hallgattuk a gyülekezet áhítatos énekléséből kicsendülő ifjú hangokat, amelyek az Úr asztala mellől emelkedtek az ég felé. Az ének — ősi gyülekezeteink némelyikének kedves szokása szerint — az Úrvacsora-osztás alatt se szünetelt.

A fogadalomtétel után a konfirmált ifjakat a gyülekezet és a lelkipásztori kar nevében a konfirmáló lelkipásztor, a presbitérium és előljáróság nevében dr. Tóth György gondnok fogadták be a hívek táborába és hívták meg a szent vendégségre.

Úrvacsoravétel után vették kézhez a növendékek dr. Mikó Gábor presbiter és a most megalakult Konfirmáltak Szövetsége idei csoportjának védnöke ajándékából a Konfirmációi Emléklapokat.

A virággal diszitett Úrasztal és szószék mellől imádkozó érzésekkel és könnyes áldással bocsátottuk útra a mi kedves Benjáminjainkat, azzal a reménységgel, hogy minden ünnepen ismét látjuk őket a szent asztal körül és azzal a hittel, hogy a jövő évben teljes számában köszönthetjük a presbitérium és a lelkipásztori kar tagjait az ifjak első lelki áldozatánál. Isten áldása nyugodjék meg az ifjú seregen, szülőknek imáján, öregek álomlátásán.

### **Nyaráljunk a Balatonon!**

**Balaton-Szepezden**, közvetlen a Balaton partján, erdőtől övezett, porcsaládiás otthon és jó házi koszt kapható. Szezonnnyitás május 15-től. Részletes felvilágosítást ad: **Szőke, Budapest, VIII., József-u. 2., I. em. 3.**

Sz. 113—1931.

**Meghívó.**

**Duna—Tiszamenti Unitárius Egyházkörünk** évi rendes közgyűlését 1931. június 4-én (csütörtök) délelőtt 9 órakor tartja Füzesgyarmaton (Békés megye) az unitárius templomban a következő tárgysorozattal:

1. Istentisztelet: Imádkozik és egyházi beszédet mond *Biró Lajos* hódmezővásárhelyi lelkész; énekvezér: *Boros Áron* hódmezővásárhelyi tanító. 2. Elnöki megnyitót mond: dr. *Kozma György* kir. közjegyző. 3. Megbízó levelek. 4. Megalakulás. 5. Felsőbb rendeletek és törvények. 6. Egyházi Főtanács Kolozsvárt, 1931. őszén. 7. Esperesi jelentés. 8. Tanügyi jelentés. 9. Egyházi államsegély kiosztása. 10. Baldácsy Protestáns Alapítvány osztaléka. 11. Belső emberi nyugdíjalap számadása. 12. Szórványgondozás. 13. Szegénygondozás. 14. Időközben érkező ügyek. 15. Indítványok (írásban előre). 16. Jövő közgyűlés helye és ideje.

Pont délben közebed az iskolában. Jelentkezni lehet június 3-ig *Kincses László* lelkész atyánkfia címén, Füzesgyarmat (Békés megye). Csatlakozás Gyoma—Püspökladány—Szeghalom felől, az új menetrend szerint.

Budapest, 1931. május 19.

Hitrokoni szíves üdvözlettel  
az Elnökség.

**NB.**

Egyházköri közgyűlésünkre hivatalosak a belső emberek, az egyházközségek kiküldött képviselői és az Igazgató Tanács tagjai.

**Az 1930. évi beszámolót**

a március 29-i közgyűlésen *Józan Miklós* terjesztette elő. Megemlékezett először az anyaegyházközség 50 éves évfordulójáról, amelyet az idején akarunk családi körben megünnepelni úgy, mint azelőtt 5 évvel a fiókegyházközség hasonló ünnepélyét. Ennek felemlítésével bízó szavakban tekint az elmúlt 50 év eredményei felett egy szebb és jobb jövőre.

Templomainkban az isteni tisztelet és pedig a Koháry-utcai templomban délelőtt 11 órakor *Józan Miklós* és *Barabás István*, a Rákos-utcai templomban d. e. 10 órakor dr. *Csiki Gábor* és *Pethő*

István hitoktató lelkész által tartatott. Adventben és a bőjti időszakban mindkét helyen d. u. 5 órakor délutáni isteni tisztelet volt. A szórványok közül Pestszentlőrincen már évek óta tartatott isteni tisztelet, 1930 őszén Rákospalotán, Pesterzsébeten, Kispesten és a X. kerületi MÁV-telepen is megindult a missziómunka és a közgyűlés gondoskodik, hogy a központi Kebli Tanács munkájába is bevonjon egyeseket a telepek lelkes vezetői közül. Nemzeti ünnepünket (március 15.) és a reformáció ünnepét is megünnepeltük összes templomainkban. A rendőrök (fogalmazói, tiszti és legénységi hitrokonaink) erkölcsi oktatását Józán Miklós vikárius végezte, az énekvezéri tisztelet dr. Barzu Livius őrnagy-hadbíró vállalta önzetlen buzgósággal. Sátoros ünnepeinken és a hálaadás napján Úrvacsorába részvettük híveinket, kegyes kezek mindig megterítették és nagypénteken a passiót is előadták buzgó énekes híveink. Rádiós isteni tiszteletben az ifjúsági énekkar is résztvett s a vidékről, különösen a megszállott területekről érkeznek egyházi szónokainkhoz köszönő megható sorok, amelyekből láthatja vezetőségünk, hogy mily lélekemelőek ezek a rádiós istenitiszteletek. A perselypénzgyűjtés a nagy ünnepeken a Nőszövetségnek, a Leányegyesületnek, a cserkészeknek és a Brassai ifjúsági egyesületnek s a lelkészi nyugdíjalapnak van fenntartva, vasárnaponként a lelkészi hivatalba kopogatóknak jut. Ez alkalommal is felhívjuk híveinket a perselyekre templomozása alkalmából. Híveink áldozatkészségét ezenkívül elismerő szavakban méltatta, mikor a cserkészek nyári táborozására adott pénz- és élelmiszeradományáról, a 6000 P egyházi adóról, az „Unitárius Bál“-ra tett adományokról emlékezett meg. Az Iratmisszió és a Könyvtár a hívek adományán és költségén alapul, melyet László Gyula könyvtárnok indított meg és kezel nagy szakismerettel és ügybuzgósággal. Ez alkalommal adta át vikáriusunk a tiszteletbeli Kebli Tanácsosságról szóló okmányt Kovács József igazgatónak, kérve őt reá és szeretteire a mindenható Istennek atyai áldását. A hitoktatás rendszerben folyt. Jancsi László lelkészt betegsége alatt Józán Miklós püspöki vikárius, Barabás István másodlelkész, dr. Csiki Gábor missziólelkész

## Tökéletes magyar-német gyors- és gépirónó,



önálló levelező és fordító, hosszú irodai gyakorlattal, komoly, megbízható munkaerő, azonnali belépésre állást keres. Szíves érdeklődéseket »Szorgalmas« jelige alatt a lap kiadóhivatala továbbít.



és Barabás Istvánné helyettesítették. Az óraszám 22 csoportban 51-re emelkedett. A szórványokban Sigmond Olga, Fejér Domokos, Péterffy Gyula, Kiss Mózes és Imre Ilona látták el a hitoktatást. Az énektanítás ügye is halad előre s a magaviselet ellen sinés panasz. Az iskolások száma 221 fiú, 180 leány, összesen 401. Vasárnapi iskola tíz helyen tartott és pedig Budapesten 7, a szórványokban 3 helyen és tartották: Preyer Mária (I. kerület), dr. Biró Lipótné (II. kerület), Barabás Istvánné (V. kerület), Újvári László (VI. kerület), Imre Ilona (VII. kerület és Pesterzsébet), Buzogány Anna (IX. kerület), Rédigér Károly (X. kerület), Szilágyi Tamás (Kispest), Fejér Domokos (Rákospalota) havonta kétszer. A vasárnapi iskolát is meglátogatták a nevelésügyi bizottság tagjai és szintén meg voltak elégedve az eredménnyel. A helyiséget az állami és székesfővárosi iskolákban kaptuk egyes tantermek átengedésével. Ezenkívül a székesfőváros hitfelekezeti segély címen 2500 P-t segély címen megszavazott A legszebb munkát a Nőszövetség végzi abban a samaritánus munkában, amelybe saját vállára vette a betegek és nyomorultak gondját és baját. Az oroszánrészt Barabás Istvánné végezte ebben az életmentő munkában. A Leányegyesület munkáját dr. Enyedyné Pünkösti Mária dr. vezette. Rendeztek egy nívós Ady-estet. Nagy írónkat Pünkösty Andor ujságíró ismertette s Ady-verseket szavaltak a Leányegyesület tagjai. Készítettek egy Úrasztal-terítőt a konfirmandusoknak.

Az egyház vezetése körül foly a munka, a gondnokok, a Kebli Tanács és a bizottságok s az egyház tisztviselői át vannak hatva attól a kötelességtől, amelyet vállaltak. 345. sz. János Zsigmond cserkészcsapat a Koháry-utcai otthonában Pethő István parancsnoksága alatt áll. A Misszió Házban saját emberségükből színpadot is állítottak fel. A háztartási alkalmazottak és iparostanonc-nevelés, segédek lelki gondozása tervbe van véve. A helybeli és vidéki hívek egységes nyilvántartásáért László János, a számadások rendben tartásáért dr. Benczedy László és Zsigmond Lőrinc atyánk fiait illeti elismerés és köszönet. Statisztikai adataink:

**ALKALMI AJÁNDÉKNAK  
I M A K Ö N Y V,  
ÉNEKESKÖNYV**

jutányos áron beszerezhető  
Unitárius Iratmisszióknál  
kedden és csütörtökön d. u.  
5-7-ig, vasárnap 12-1-ig  
V., Koháry-u. 4., I. em.

Kereszteltünk .....	28 fiút,	23 leányt,	összesen	51
Konfirmáltunk .....	20 „	17 „	„	37
Temettünk .....	24 férfit,	11 nőt,	„	35
Áttért hozzánk .....	15 férfi,	13 nő,	„	28
Kitért tőlünk .....	12 „	12 „	„	24
Házasságot kötöttünk .	19 esetben.			
Lélekszám Budapesten 5000 lélek.				

Tartottunk 5 Kebli Tanácsi és 2 közgyűlést. Angol és amerikai hittestvéreinkkel az összeköttetést fenntartottuk, aminek úgy erkölcsi, mint anyagi hasznát élvezzi egyházunk.

Szomorúan jelentjük, hogy az év folyamán elhunyt dr. Héderváry Hugó, dr. Pálffy Móric, Szentiványi József, Mózes András, dr. Balázs Ferenc, Borbély György atyánkffiai, Angliában Gordon Sándor és Street Kristóf atyánkffiai. Áldjuk emléküket. Folytassuk önzetlenül Istenben bízó lélekkel a munkát. Az Ő áldása legyen a mi gyülekezetünkön.

(Rudolf Lajos.)

#### A Misszió Ház kalendáriumma folyó év június havában :

- 1931 június 7-én délelőtt 10 órakor: Istentisztelet a Misszió Ház templomában. Prédikál Pethő István.
- 1931 „ 7-én délelőtt 10 órakor: Istentisztelet Debrecenben. Prédikál dr. Csiki Gábor.
- 1931 „ 11-én délután 5 órakor a Nőszövetség választmányi ülése.
- 1931 „ 11-én este 8 órakor: Internátusi értekezlet.
- 1931 „ 14-én délelőtt 10 órakor: Istentisztelet a Misszió Ház templomában. Prédikál dr. Csiki Gábor.
- 1931 „ 14-én délután 4 órakor: Istentisztelet a X. ker. MÁV lakótelepi elemi iskolában. Prédikál dr. Csiki Gábor.
- 1931 „ 21-én délelőtt 10 órakor: Istentisztelet a Misszió Ház templomában. Prédikál Pethő István.
- 1931 „ 28-án délelőtt 10 órakor: Istentisztelet a Misszió Ház templomában. Prédikál dr. Csiki Gábor.

**Hölgyek  
figyelmébe!**



Ha elegánsan és izléseesen akar öltözködni, keresse fel  
**SZŐKE FERENC** angol és francia női  
divatszalonját, Budapest, József-u. 2.,  
I. emelet 3., a Rácz Dániel cég volt szabásza.  
Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

## Erdélyi Magyar Évkönyv.

### Társadalmi osztályok aránya a felsőbb oktatás terén.

Az Évkönyv összefoglalást ad az egyes társadalmi osztályok fiainak a felsőbb iskolákban való megoszlásáról. Megállapítása szerint a kolozsvári egyetemen a főiskolai tanulóknak 80 százaléka tanul. Földműves szülőktől származik 12%, iparos és kereskedő szülőktől 18%, szabadszellemi foglalkozásúaktól 8·20%, tisztviselő szülőktől 33·6%, lelkész-, tanár-, tanító-gyermekek 11·4%, munkás 0·3%, birtokos 1·07%, özvegy anyák gyermeke 5·3%, magánzóé 8·6%.

A kimutatásból kitűnik, hogy a birtokos osztály adja a legkevesebb (1·07%) főiskolai hallgatót, legtöbbet az intellektuális középosztály. Sajnálatra méltó — mondja az Évkönyv — és meglepő, hogy a nemzeti erők örök forrása és felfrissítője: a falu népe kevésbé vesz részt az intellektuális pályák utánpótlásában, mint azelőtt.

Az Évkönyvnek ezt a megállapítását nem áll módunkban ellenőriznünk. A kolozsvári főgimnázium 1929/30. iskolai évi értesítőjének statisztikai kimutatása szerint a 171 tanulóból csak 11 jutott föl a VII. osztályba. Ha mind a 11-et egyetemre beiratkozáznak vesszük is — az eredmény igen szomorú. E 11 tanuló közül csak 3 származik földműves szülőktől.

Az erdélyi unitárius egyház hiveinek nagy százaléka földműves. Ha a földműves szülőktől származó gyermekek arányszámát nem sikerül följavítani, 10 év alatt látható visszaesésre lehet számítani.

Itt kapcsolódik aztán bele az annyit vitatott két főgimnáziumunk kérdése az erdélyi magyarság létkérdésébe. De egyházunkéba is! Döntő szempont csak egy lehet: melyik tud több csatornát megnyitni „a nemzeti erők forrás“-vizének, a falu népének fölszívására? Jó, ha mind a kettő képes erre, de tragikus következményekkel jár, ha az egyik csatorna bedugul anélkül, hogy a másik földuzzadhatna.

**BERDE LAJOS**

UNITÁRIUS CIPÉSZMESTER JUTÁ-  
NYOSAN VÁLLAL MINDEN MUNKÁT

LAKIK: II., BATTYÁNY-UTCA 48. SZÁM



Hó- és sárcipőt is készít



Az Évkönyv részletes tájékozódást nyújt az erdélyi magyarság kulturális egyesületeiről, olvasóköri, könyvtárak stb. is. Ezek az intézmények mind az egyházak védőszárnyai alá húzódtak. Itt próbálnak élni s a változott körülményekhez képest menteni, ami még menthető.

Új útra kell lépnie az unitárius egyháznak is. Népegyházzá kell átszerveződnie s alkotmányát abban az irányban megreformálnia, hogy az egyházat fenntartó nép akarata érvényesüljön az egész vonalon!

E téren már történtek is kísérletek egy bizonyos mértékig. Értesülésünk szerint most gyökeresebb reformokról is sok szó esik. A reform mértéke felől a vélemények elágazhatnak. De abban mindenkinek egyet kell értenie, hogy a változott körülmények között az egyháznak az őt fenntartó néphez kell igazodnia.

Zord idők járnak erdélyi testvéreink fölött. Az aranyat érő májusi esőből ritkán kapnak. Annál többet a jégverésből. Az egyház épületét az időjáráshoz kell megépíteni és átalakítani. Addig, amíg nem késő!...

**Keresztelés, esketés, temetés egy nappal előbb bejelentendő a hivatalos órák alatt a lelkeszi irodában, V., Koháry-utca 4.**

**HIVATALOS ÓRÁK : 1. Lelkeszi iroda — hétköznapokon délelőtt 10—1, délután 4—5. Vasárnap délután 12—1.**

**2. Egyházközségi iroda — hétköznapokon délelőtt 9—1, délután 3—5. Vasárnap délelőtt 10—1.**

**3. Pénztári órák — hétköznapokon délelőtt 9—1. Vasárnap délelőtt 9—1.**

Az egyházközség könyvtára, V., Koháry-utca 4., I. em., nyitva van : vasárnap 12—1, kedd délután 5—7 és csütörtök délután 5—7 órák alatt.

A Nőszövetség értekezlete havonként a második csütörtöki napon délután 5 órakor van, IX., Rákos-utca 3. sz. alatt.

A Leányegyesület összejövetelét a hónap 2. és 4. vasárnapján délután fél 4 órakor tartja, V., Koháry-utca 4. sz. alatt a tanácsteremben.

**KÉRJÜK** olvasóinkat, szíveskedjenek a 4 P előfizetési díjat a lelkeszi hivatalhoz megküldeni. **A KIADÓHIVATAL.**

**Kövendi dr. Váradi Aurél** ügyvéd, a Magyar Unitárius Egyház Fő- és képviselő Tanácsának rendes tagja, a kolozsvári Unitárius Kollégium, Teológiai Akadémia, főgimnázium és elemi iskola felügyelőgondnoka stb. május 9-én 62 éves korában Kolozsvárott elhunyt.

Törekény testében csodás erejű lélek lángolt. A legázolt erdélyi magyarságért, a keresztrefeszített unitárius egyházért önfeláldozó buzgósággal dolgozott. Temetésén, amely Kollégiumunk előcsarnokából május 11-én volt, megjelent az egész kolozsvári magyarság. Hálás kegyelettel fordulunk a házsongárdi temető felé, ahol most már csöndesen pihen. Legyen áldott nyugovása és emlékezete.

**Beleházi Bartal Aurél** Pozsony vármegye és Pozsony város nyug. főispánja, a dunaszerdahelyi kerület utolsó magyar képviselője május 13-án, 75 korában jobblétre szenderült. Felesége és gyermekei, köztük Ilona leánya, férjezett *bölöni Mikó* Ferencné gyászolják. Nyugodjék csendesen! A gyászoló sziveket gyógyítsa meg a jó Isten!

**Dr. Enyedy Róbert**et és nejét, dr. *Pünkösti Mária*t súlyos csapás érte, édesanyjuknak, özv. szathmári *Enyedy Albert*né, kisborosnyói *Tompa Etelkán*ak május 24-én, életének 75-ik évében történt halálával. A sokat szenvedett és nagyon megsiratott matróna temetése május 27-én volt. Az elhunytak csendes pihenést, a fájó sziveknek egyhületet adjon a vigasztalások Istene!

**Dr. Weress Lajos** kir. ügyész atyánkfia 49 éves korában Debrecenben meghalt. Temetése május 25-én volt nagy részvét mellett. Pihenjen békességben!

**Pünkösd** két napján híveink szép számban látogatták Istennek hajlékát. A két napon a Koháry-utcában 286-an járultak a szent asztalhoz. A kenyeret *Józan Miklós* adományozta.

A konfirmációi kenyeret *Barabás Istvánné*, a bort *Pálfi Sándor* és neje adták. Köszönettel jegyezzük föl.

A **Nőszövetség** nyári szünet előtt utolsó összejövetelét a szokott helyen és időben június 11-én tartja, tekintettel a hónap első csütörtökére eső ünnepre. A gyűlés tárgya: jelentés a szegénygondozó alap állásáról; a segélyben részesítendő családok kijelölése.

A **Konfirmáltak Szövetségének** ifjú tagjai 20 pengőt adtak össze a könyvalapra. Az összeget minden évben gyarapítják az önként megszabott összegekkel. A meglévő összegnek felével minden évben

énekes és imakönyveket vásárolnak erdélyi és magyarországi falvakban és szórványokban lakó konfirmálandó ifjaink számára. Ha a presbitérium hozzájárul, május első vasárnapján — az *Anyák Napján* — virágokat árusítanak növendékeink az alap javára.

A mostani csoport növendékeit a konfirmáló lelkipásztor ajándékozta meg egy-egy szál szekfűvel — emlékezetül.

Itt említjük meg, hogy az első énekeskönyvet Kálnokra (Háromszék vármegye) *Barabás* Erzsébet küldte be édesapja játszótársa kis leányának, *Gyöngyösi* Margitkának konfirmációi emlékül.

Akik a konfirmációi alapra adakozni akarnak, sziveskedjenek adományaikat a lelkipásztori hivatalba küldeni, vagy beadni. 10 fillért is elfogadunk.

**Pályázati hirdetés.** A Budapesti Unitárius Misszió Ház Diák-internátusába (IX., Rákos-utca 3.) az 1931/32. tanévre a felvételek iránti kérvényeket a Misszió Ház vezetőségéhez 1931 július hó 1-ig kell beadni. Felvételért folyamodhatnak érettségit tett ifjak és egyetemi és főiskolai hallgatók. A kérvény mellé csatolandó: szegénységi bizonyítvány, érettségi bizonyítvány, illetőleg az egyetemi tanulmányt igazoló index.

**Pünkösöd ünnepnapján** a presbitérium határozata alapján a templomi perscly adományok a Percelné Kozma Flóra Unitárius Leányegyesület céljaira fordíttatnak. Az idén a gyülekezetek tagjai egybeadtak:

a Koháry-utcában .....	57.51 P
özv. Héderváry Hugóné .....	20.— „
a Rákos-utcában .....	36.25 „
Együtt.....	113.76 P

„Az Új-szövetség Magyarázata.“ *Czeplédy Sándor* „Az Új-szövetség Magyarázata“ kéthasábos, lexikonszerű szedéssel, tehát 1200—1280 hasábnyi terjedelemben 1932 Pünkösdjére jelenik meg a könyvpiacon. Tartalmazni fogja a teljes Új Testámentumnak, vagyis az Evangéliumoknak, az Apostolok Cselekedeteinek, az összes apostoli Leveleknek, valamint János Apokalypsisének a mai kor színvonalán álló, mégis az egyszerű képzettségű olvasók által is világosan érthető, tudományos, de vallásos épülésre is alkalmas magyarázatát. A lelkipásztorok, tanárok, tanítók, vasárnapi iskolai oktatók s általában minden hívő lélek használatára készülő nagyszabású mű ára folyó évi szeptember

hó 1-ig kedvezményes előjegyzési áron: füzve 24 P, vászonkötésben 26 P, félbőr-kötésben 27 P, egész bőrkötésben 29 P. A bolti ár 20%-kal drágább lesz.

**Elszámolás** a Percelné, Kozma Flóra Unitárius Leányegylet 1931 május 15-én tartott „Erdélyi Est” bevételéről.

Műsorárusításból és fölülfizetésekből befolyt összesen 140 P.

Fölülfizettek: N. N. India, Bombay 49 P, báró Daniel Gábor 4 P, dr. Boros György 3 P, N. N. 2 P, dr. Enyedy Róbert, Barabás Istvánné, Kovács József, özv. báró Daniel Gáborné, dr. Csiki Gábor, dr. Sándor Balázs, özv. Rend Domokosné 1—1 P, N. N. 20 fillért, összesen 65·20 P.

A kiadást (bélyeg: 3 P, meghívók: 6 P) fedezte dr. Enyedy R.-nél elnök.

A műsorokat készítette és ajándékozta: Schey Marika.

**Ernyő-csere.** A május 20-án tartott értekezleten esőernyő csere történt. A tulajdonos ernyőjét a házmesternél visszacsereélheti.

**Erdélyinek.** Abban igaza van, hogy a mai világban 3—4 év alatt *becsületes úton* vagyont szerezni nem lehet. Ha csak az a bizonyos amerikai nagybácsi meg nem halt valakinek javára, vagy ha a főnyere ményt meg nem ütötte. De azt ne tessék tőlünk várni, hogy ilyen kérdéssel foglalkozó cikket kiadjuk. A politikai lapok bőven tárgyalják az összeharácsolt vagyonok dolgát. Eredmény: semmi. Az Értesítő cikkétől, sem a sok forrásból táplálkozó jövedelmek csatornáit be nem dugulnak, sem a gazdagok szét nem osztják pénzüket a szegények között.

Egyházi törvényeinknek szélesebb körben való ismertetését mi is helyesnek találjuk. Bizonyos vonatkozásokat azonban nyíltan nem tárgyalhatunk. A felsőbb fórumok reformját érintő észrevételeink is helyet adunk, ha cikket átalakítja. Emellett azonban helyesnek tartanók, ha indítványának második részét hivatalos útra terelné. Ehhez joga van.

**NAGY ÁRON**

IV., KÁROLY-KÖRÚT 7.

unitárius asztalosmester, jutányosankészít mindennemű asztalosmunkát. • Kívánatra házhoz megy. Telefonhívó: 373-04

**A közös front.** A Református Figyelő pünkösdi számában az új köntösbe öltözött „Magyar Protestánsok Lapja“ munkakörével foglalkozva írja: „Egyházi jövőnket elsősorban azoknak az elemeknek a munkája által látjuk biztosítva, amelyek az Ige nagy központi igazságaiból kiindulva ébresztgetik és mozdítják meg az alvó tömegeket. *Ez a munka reformátusoktól unitáriusokig húzódó közös fronton nem lehetséges*“.

**Dávid Ferencről** Benedek Marcell „Délsziget, avagy a magyar irodalom története“ című művében így ír: „Amelyik közülük (t. i. a reformáció írói közül) érdekel, emberi mivoltával, lelki küzdelmeivel érdekel: egy Helki Gáspár, egy Dávid Ferenc, akik nem tudnak megállni egy ponton és ott falat emelni maguk körül, hanem tovább töprengenek, tovább haladnak és levonják az utolsó konzekvenciákat is. Dávid Ferenc folyton változtatta hitét, de mindig komolysággal hitt, mindig előre ment és végül meg tudott halni hitéért“. Egy másik helyen így ír róla: „Dávid Ferenc az, akiben a legtöbb nyomát leljük a költőnek“. A magyar irodalomban ritka tárgyilagosság és rokonérzés nyilatkozik meg ebben a pár sorban nagy mártír püspökünk iránt. (Figyelő.)

**Brassai Sámuel Unitárius Ifjúsági Egyesület** április 25-én tánccal egybekötött műsoros estélyt tartott saját helyiségében. Kovács László gyógyszerész három hangulatos költeményét szavalta el. A mély érzéssel megírt, melankólikus költemények nagy tetszést arattak. Madari Gizella és Demeter Gyula „Kísérleti módszer“ címen adtak elő egy vígjelenetet művészi érzéssel, jó muzsikával és hangsúlyozással. Schey Marianne és Schey Ily három magyar dalt énekeltek gitárkíséréssel, kellemes hangon. Czifon Jenő és Rend Ferenc „Ott ki beszél“ címen adtak elő nagy ügyességgel egy kacagtató telefonbeszélgetési bohózatot. Vass Ilonka egy kis iskolás leány bánatát panaszkodta el a szülői „zsarnokoskodás“ ellen. A jól sikerült estélyt Magi Antal, Tóth Béla, Marossy László és Bácsi Dániel éneke fejezte be. Szívhez szóló székely dalokat énekeltek oly ügyesen, hogy az utolsót kénytelenek voltak megújrázni. A konferánsz szerepét Czifon Jenő vállalta és derekasan be is töltötte helyét. A nehezen gyülekező közönség oly jól érezte magát, hogy éjfél után kettőig tartott a tánc. Nagyobb pártfogást is megérdemelt volna igyekvő ifjúságunk ezért a nivós estélyért. (Őrtálló.)